



## Leergebied Verzorging verdient een toekomst

Twee artikelen over Verzorging gebundeld in een uitgave van het Vrouwencontact HNO, 35 p.. Te bestellen door overboeking van f 6,50 op girorekening 4744720 t.n.v. Vrouwencontact HNO o.v.v. titel.

In het verleden heeft het Vrouwencontact HNO zich meerdere malen uitgesproken voor een brede invoering van het vak Verzorging in het onderwijs. Zij heeft daarbij de nadruk gelegd op een argumentatie vanuit het oogpunt van vrouwenemancipatie en onderwijsemancipatiebeleid. Het eerste artikel onderbouwt deze argumentatie uitvoerig. Het is een uitgebreidere versie van een artikel uit Intermediar nummer 28, 22<sup>e</sup> jaargang, 11 juli 1986.

Het artikel "Verzorging een vak apart" beschrijft de geschiedenis van een heen en weer zwenkend beleid met betrekking tot de invoering van Verzorging. Anno 1986 voert de "jongenspedagogiek" nog steeds de boventoon in het onderwijsbeleid. Dit artikel is een lezing, die Ed Schüssler hield op het congres Verzorging, dat het Landelijk Platform Verzorging op 7 maart 1986 organiseerde.

## Rondkomen of tekortkomen

R. A. Schortinghuis-Sprangers en W. F. van Raaij, 1985. Rondkomen of tekortkomen, deel 1 en 2. Nadere informatie: Adviesburo Schortinghuis, 070-521144.

Dit onderzoek uit 1985 is nog steeds zeer actueel. Honderd huishoudens die tot de minima gerekend worden zijn uitgebreid geïnterviewd over hun financiële situatie, dertig huishoudens hiervan behoorden tot diverse etnische minderheden. In dit rapport is hun financiële situatie in kaart gebracht, waarbij vier groepen onderscheiden zijn:

- de huishoudens die geheel op eigen kracht rondkomen
- de huishoudens die rondkomen en een kleine schuld hebben, die ze binnen redelijke termijn kunnen aflossen
- de huishoudens die net niet rondkomen en

een kleine schuld hebben, die ze – al dan niet met hulp van derden – maandelijks aflossen

D. de huishoudens die duidelijk tekortkomen, of net niet rondkomen, maar ook een aanzienlijke schuld hebben. Dit zijn de huishoudens die waarschijnlijk niet op eigen kracht hun financiële problemen kunnen oplossen.

Gepoogd is om de belangrijkste determinanten voor de al dan niet problematische situatie op te sporen. De groepen verschillen in een aantal sociaal-demografische kenmerken, in hun economische evaluaties en verwachtingen, in inkomsten en uitgaven en in huishoudelijk beheer.

In deel 1 van dit rapport komt de analyse van het onderzoek aan de orde. In deel 2 wordt een kwalitatieve toelichting gegeven op het onderzoek.

## Schuldpositie onderzoek: een haalbare kaart?

Afgelopen zomer heeft het door het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid gepubliceerde onderzoek naar schuldposities nogal veel opschudding veroorzaakt.

De staatssecretaris constateerde namelijk in de brief aan de Tweede Kamer van 16 juli 1986 onder meer dat een onderzoek naar de totale problematiek van de schuldsituaties niet zinvol zou zijn vanwege de hoge non-respons, de hoge kosten en de ontoereikende onderzoeksresultaten, en een vervolgonderzoek was zijns inziens dan ook niet nodig.

Deze ongenueanceerde uitspraak heeft de betrokken onderzoeksinstituten doen reageren, zowel naar de opdrachtgevers als naar de pers toe. Ook uit wetenschappelijke kring is er commentaar op geleverd door mensen die zelf bezig zijn met deze problematiek of anderszins betrokken zijn bij onderzoek naar de leefsituatie rond de minima, zij plaatsten vele kanttekingen.

In de reactie van SWOKA bleek dat juist op grond van de onderzoeksresultaten wel vervolgonderzoek nodig was en ook zeer wel mogelijk, zij het wellicht beperkt van opzet. Wel degelijk vindt SWOKA, en dat blijkt ook uit het rapport, dat een combinatie van enquêtevragen en diepte-interviews goede kansen biedt voor verder onderzoek naar de schuldenpositie van mensen met een minimum-uitkering.

Nog zeer recent werd in een artikel in Economisch Statistische Berichten aangetoond dat in het bijzonder bij de huishoudens met schuldproblemen zich de armoede kenmerken opstapelen. Daarnaast blijkt ook dat de hulpverlening stagneert aan huishoudens die om een schuldregeling hebben gevraagd. Dit zijn toch zaken die om verder onderzoek vragen.

Alhoewel het resultaat van het onderzoek naar de haalbaarheid van een studie naar schuldposities al door het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid werd uitgebracht, heeft SWOKA gemeend dit rapport toch uit te moeten brengen in haar eigen rapportserie, waarbij het rapport is aangevuld met een algemene samenvatting en een Engelstalige samenvatting en eindoordeel.

Het rapport "Schuldpositie onderzoek: een haalbare kaart?" is verkrijgbaar bij: SWOKA, Koningin Emmakade 192-195, 2518 JP Den Haag, tel. 070-469225. De prijs van het rapport bedraagt f 20,— exclusief portokosten.

## De verdeelde samenleving

Redaktie: Kees Schuyt en Romke van der Veen, met bijdragen van: Ed van de Beek, Godfried Engbersen, Jan Laurier, Marjolein Morée, Ineke van Vliet en Bert de Vroom. 1986, 282 pag., ing., f 39,50 ISBN 90 207 1486 4, Stenfert Kroese, Leiden.

In "De verdeelde samenleving" geven de auteurs een overzicht van de ontwikkeling van de Nederlandse verzorgingsstaat. De aandacht gaat vooral uit naar het overheidsbeleid in de naoorlogse periode. Het boek geeft een uitgebreid overzicht van de belangrijkste feiten en ontwikkelingen op het gebied van de verdeling van arbeid, inkomen en welzijn. Hierbij komt tevens de sociaal-wetenschappelijke theorievorming aan bod.

## Budgethandboek 1987

Budgethandboek 1987, NIBUD, 234 blz. Uitsluitend te bestellen door overmaking van f 34,50 op giro 368700 t.n.v. NIBUD, Den Haag, onder vermelding van Budgethandboek (incl. verzendkosten en het begin 1987 verschijnende supplement).

Het nieuw verschenen Budgethandboek 1987 is een vernieuwde versie van de editie uit 1985. Het is in eerste instantie bestemd voor functionarissen in de maatschappelijke dienstverlening (sociale diensten, maatschappelijk werk) of bij financiële instanties (credietverlening, debiteurenbehandeling), die te maken hebben met de financiën van particuliere huishoudens. Daarnaast is het budgethandboek in de budgetvoorzichting en -onderwijs (academies voor Toegepaste Huishoudwetenschappen, Lerarenopleiding Huishoudkunde) een belangrijk naslagwerk om de studenten wegwijs te maken in de inkomsten, uitgaven en

kosten van levensonderhoud van diverse typen huishoudens.

De inhoud en opzet van het Budgethandboek 1987 wijken niet af van de vorige uitgave, behalve dan dat die nu verouderd is door de nieuwe cijfers. Daarnaast is op het punt van de voorbeeldbegrotingen een welkome aanvulling gekomen: naast de voorbeeldbegrotingen voor minimuminkomens zijn nu ook voorbeeldbegrotingen voor inkomens tot f 5000,— opgenomen. Deze voorbeeldbegrotingen zijn uitwerkingen van de methodiek van de modulaire begrotingsopbouw, die door het NIBUD in de afgelopen jaren is ontwikkeld.

## Vrouwendomein

Maria Grever e.a., 1986. Vrouwendomein, woongeschiedenis van vrouwen in Nederland. Tipje van de sluijer deel IV, SUA, Amsterdam. ISBN 90 6222 1416, 176 p., prijs f 17,50.

Dit boek wil geen volledige geschiedenis van het wonen van vrouwen geven, maar via uiteenlopende voorbeelden inzicht verschaffen in de woon- en leefwijze van vrouwen van verschillende huize: rijk, arm, zelfstandig, afhankelijk als echtgenote, als vriendin, als huisvrouw, als meisje voor dag en nacht. Hiertoe zijn bijdragen opgenomen over o.a. middeleeuwse vrouwenkloosters, negentiende-eeuwse prostituées, alleenstaande vrouwen aan het begin van deze eeuw, meisjes op kostscholen, Surinaamse vrouwen in Nederland. De schrijfster Thea Beckmann heeft de teksten voor een breed publiek toegankelijk gemaakt. Voor onderwijsdoeleinden is een katern met vragen en opdrachten bijgevoegd.

## Sociaal Wetenschappelijke Raad

Ook in 1987 zullen weer premies worden toegekend aan schrijvers van zeer goede overzichtsartikelen (review articles) verschenen in tijdschriften op het terrein van de gedrags- en maatschappijwetenschappen. Voor dit doel is een bedrag van f 15.000,— beschikbaar.

Om voor beoordeling in aanmerking te komen dienen overzichtsartikelen vóór 1 augustus 1987 te worden ingezonden naar de Sociaal-Wetenschappelijke Raad, Herengracht 410, 1017 BX Amsterdam.

## Erratum Cosbo

In het artikel over de ouderenbonden, Tijdschrift voor Huishoudkunde 7(5) 1986 p. 156, is een storende zetfout geslopen. Het aantal aangesloten mensen van boven de vijftig is niet 40.000, maar 400.000.